Ročník 1961

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 22 Vydána dne 5. června 1961 Cena 90 haléřů

OBSAH:

49. Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství, kterou se vyhlašují Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev

50. Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství o vypracování vlastních stanov JZD, jejich schvalování a registraci

49

VYHLÁŠKA

ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství

ze dne 31. května 1961,

kterou se vyhlašují Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev

Ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství vyhlašuje k provedení zákona č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech, Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev přijaté usnesením V. celostátního sjezdu JZD ze dne 26. března 1961 a schválené usnesením vlády ze dne 26. dubna 1961:

VZOROVÉ STANOVY JEDNOTNÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH DRUŽSTEV

Úloha jednotných zemědělských družstev v rozvoji socialistické společnosti

Náš pracující lid pod vedením Komunistické strany Československa vybudoval socialismus. Společenské zřízení, za které bojovala dělnická třída v pevném svazku s malými a středními rolníky, se stalo skutečností.

Změnila se podstatně tvářnost naší země. Naše národní hospodářství se rozvíjí a sílí jako nikdy předtím. Výroba rok od roku vzrůstá a životní úroveň všech pracujících se neustále zvyšuje.

Není již u nás vykořisťovatelských tříd, vykořisťování člověka člověkem je navždy odstraněno. Vzdělání a kultura se stávají obecným majetkem všech pracujících. Naše vlast, Československá socialistická republika, vstoupila do období budování vyspělé socialistické společnosti, v němž současně shromažďuje zdroje a síly pro postupný přechod ke komunismu.

Vítězství socialistických výrobních vztahů na vesnici je výsledkem tvůrčí aplikace Leninova družstevního plánu v podmínkách průmyslově vyspělé země, výsledkem využití zkušeností z výstavby sovětských kolchozů.

Zárukou našich úspěchů je pevný svazek dělnické třídy s družstevním rolnictvem. Osvobozená lidská práce, zbavená vykořisťování, je nejen povinností, ale věcí cti každého občana.

Budeme stále důsledněji v našich jednotných zemědělských družstvech, tak jako v celém národním hospodářství, uskutečňovat hlavní zásadu socialismu: „Každý podle svých schopností, každému podle jeho práce!“

My, družstevní rolníci, budeme upevňovat a všestranně rozvíjet společná družstevní hospodářství a vynaložíme veškeré úsilí na další rozvoj socialistické zemědělské velkovýroby. Přesvědčili jsme se na vlastních zkušenostech, že stálý růst zemědělské

výroby je jedinou správnou cestou, která vede k bohatšímu a radostnějšímu životu družstevních rolníků a přispívá rozvoji celé společnosti.

V dalším vývoji směřuje veškeré úsilí všech pracujících k tomu, aby bylo dosaženo takového rozmachu výrobních sil a takového rozmnožení společenského bohatství, aby bylo možno stále lépe uspokojovat rostoucí potřeby i všestranný rozvoj každého občana.

Splnění těchto velkých cílů a tomu, aby se zemědělství technickou vybaveností, organizací výroby a práce, kvalifikací pracovníků, co nejnižšími náklady na jednotku výroby a celkovým rozmachem kultury na vesnici vyrovnalo úrovni našeho socialistického průmyslu, věnujeme všechnu svoji práci.

Chceme, aby naše vesnice jako celek získala novou socialistickou tvářnost. Při budování větších výrobních celků a slučování obcí budeme zároveň dbát, aby postupně vyrůstala nová socialistická vesnice, již budou tvořit vyspělou technikou vybavené výrobní provozy a moderní sídliště. Budeme ještě starostlivěji pečovat o úpravu a vzhled našich obcí, o rozšiřování služeb a obchodní sítě pro pracující, zřizovat společná kulturní a sociální zařízení a všestranně rozvíjet společenský a kulturní život na vesnici. Tím vším budeme na spolehlivém základě rozvíjející se socialistické zemědělské velkovýroby pracovat k překonání podstatných rozdílů mezi městem a vesnicí.

Jsme si vědomi svých povinností vůči společnosti, jejíž další rozvoj předpokládá zabezpečit neustálé uspokojování hmotných a kulturních potřeb pracujících. Proto my, družstevní rolníci, zaměřujeme své síly k tomu, abychom splnili a překračovali plánované úkoly v rozvoji zemědělské výroby. K dosahování stále vyšší produkce, k růstu produktivity práce a ke snižování vlastních nákladů budeme široce uplatňovat pokrokovou techniku a technologii a zavádět specializaci při účelném soustředění výroby. Budeme posilovat společné družstevní fondy, abychom zabezpečili vlastní zdroje k rozvoji družstevního hospodářství i k plynulému růstu naší životní úrovně.

Základním činitelem k uskutečňování těchto cílů je všestranný růst iniciativy všech družstevníků, projevující se v rozvoji socialistického soutěžení za splnění a překračování plánu.

Budeme pěstovat nový poměr k práci, k socialistickému družstevnímu vlastnictví a prohlubovat účast na řízení a správě společných družstevních hospodářství.

Mohutný rozvoj materiálně technické základny, vybavování zemědělství nejnovější technikou, stále větší uplatňování výsledků vědy v zemědělské výrobě vyžaduje, abychom soustavným vzděláváním prohlubovali a zvyšovali svoje znalosti tak, aby nejen ve vedení, ale v celém družstvu byli politicky vyspělí a odborně zdatní pracovníci.

Vítězství socialistických výrobních vztahů umožňuje trvalý rozmach výrobních sil, podstatný růst zemědělské výroby. Její rychlý růst a zhospodárnění je rozhodující podmínkou stálého a rovnoměrného rozvoje celého národního hospodářství, rozkvětu naší socialistické vlasti a upevnění světového míru.

I. Činnost družstva

Čl. 1

(1) Jednotné zemědělské družstvo jako dobrovolné sdružení ke společné zemědělské velkovýrobě je socialistickou výrobně hospodářskou a společenskou organizací družstevních rolníků, která vzniká a rozvíjí se prací a činností svých členů v souladu se zájmy celé společnosti.

(2) Družstevníci hospodaří podle výhledového plánu rozvoje družstva a celoročního výrobně finančního plánu, sestavených na základě úkolů státního plánu rozvoje zemědělské výroby.

(3) Družstevníci vytvářejí stále lepší materiálně technické a organizační předpoklady pro svou činnost a vynaloží co největší úsilí, aby plánované úkoly a závazky družstva vůči státu byly splněny a aby zemědělská výroba byla dále rozvíjena jako základ trvalého růstu životní úrovně a uspokojování společných kulturních a sociálních potřeb družstevníků.

Čl. 2

(1) Orgány a funkcionáři družstva řeší všechny důležité otázky družstevního života za nejširší účasti družstevníků a účelně spojují jejich zájmy se zájmy družstva i celé společnosti. Ke splnění úkolů družstva uplatňují jak hmotné, tak morální podněty, rozvíjejí socialistické soutěžení, podporují zlepšovatelské hnutí, ustavování kolektivů soutěžících o titul Brigáda socialistické práce a věnují jim stálou péči a podporu.

(2) Družstvo k úspěšnému plnění svých výrobních a jiných společenských úkolů všestranně využívá bohatých zkušeností sovětských kolchozníků, předních družstev a státních statků, zlepšovatelů a poznatků pokrokové zemědělské vědy, techniky a ostatních vědních oborů.

Čl. 3

(1) Hlavním předmětem činnosti družstva je zemědělská výroba.

(2) Družstvo zavádí ve všech výrobních odvětvích velkovýrobní způsoby hospodaření, pokrokovou techniku a technologii ke zvyšování množství zemědělských výrobků při růstu produktivity práce, snižování nákladů na jednotku výrobku a odstranění namáhavé lidské práce.

(3) V rostlinné výrobě družstevníci věnují hlavní pozornost zvyšování výnosů zemědělských plodin na podkladě soustavného zúrodňování půdy, účelného využívání zemědělského půdního fondu, používání uznaných osiv a sádí nejvýkonnějších odrůd a účinné ochrany plodin proti chorobám, škůdcům a plevelům.

(4) Družstvo kryje z vlastních zdrojů potřebu kvalitních krmiv pro plánovaný rozvoj živočišné výroby v náležité skladbě, vytváří potřebné rezervy a hospodárně využívá krmiv, zejména také zlepšením krmné techniky.

(5) V živočišné výrobě družstevníci věnují hlavní pozornost zvyšování stavů a užitkovosti hospodářských zvířat ve společných chovech, jejich ozdravění a plemenářské práci.

(6) Družstvo rozšiřuje park vlastních mechanizačních prostředků a dbá o jejich provozní využití, technický stav, údržbu a hospodárný provoz.

(7) Družstvo provádí výstavbu společných zařízení v souladu s vytvářením nových výrobních a územních celků s ohledem na specializaci rostlinné a živočišné výroby a buduje také byty pro družstevníky a sociální a kulturní zařízení. Stavby provádí družstvo hlavně svépomocí, tj. vlastními pracovními silami a s využitím materiálů z místních zdrojů; dbá o technickou a hospodářskou účinnost stavebních investic.

(8) Družstvo pečuje o lesy sdružené družstevníky ke společnému hospodaření nebo svěřené družstvu, zajišťuje v nich řádné hospodaření, jejich ochranu a zvelebování v souladu s pokyny orgánů vykonávajících odbornou správu lesů.

Čl. 4

Družstvo provozuje pomocnou a přidruženou výrobu v zájmu rozvoje zemědělské a lesní výroby, lepšího využití výrobních prostředků, plného uplatnění práce družstevníků, zejména v době vegetačního klidu a využití vlastních a místních materiálových zdrojů. Této činnosti nesmí být zneužíváno k soukromému podnikání a její provozování nesmí ohrožovat hlavní činnost družstva. Druh a rozsah přidružené výroby určují stanovy družstva.

Čl. 5

Družstva se sdružují ke vzájemné spolupráci v zájmu lepšího využívání výrobních prostředků, místních zdrojů, práce družstevníků a také v zájmu účelné koncentrace a specializace zemědělské a přidružené výroby. Za tím účelem zakládají společné družstevní podniky, meliorační družstva a rozvíjejí i jiné formy kooperace mezi družstvy.

Čl. 6

Družstva se po vzájemné dohodě slučují ve větší ekonomicky výhodné celky tam, kde sloučení umožní lepší využití půdy, strojů a jiných investic, vhodnou specializaci, zavádění velkovýrobní technologie, plné uplatnění odborníků družstva, lepší organizaci práce a zvýšení životní úrovně družstevníků. Účelné sloučení družstev, které je v souladu s výhledovým plánem organizace zemědělské výroby, je v zájmu družstevníků a celé společnosti.

Čl. 7

Družstvo používá k všestrannému rozvoji zemědělské výroby materiálové, finanční a odborné pomoci, kterou mu socialistický stát poskytuje, zejména na podkladě vzájemných smluvních vztahů; plní včas a svědomitě smluvní závazky vůči socialistickým organizacím.

Čl. 8

(1) Družstvo za pomoci státu zřizuje družstevní školu práce a soustavně pečuje o zvyšování kvalifikace družstevníků v družstevních školách práce a vysíláním družstevníků do odborných a jiných kursů a škol; dbá především o školení předsedy, ostatních funkcionářů a o výchovu odborníků z vlastních řad.

(2) Družstvo pečuje o zvyšování kulturní úrovně všech družstevníků; zřizuje čítárnu, knihovnu s odbornou a jinou literaturou, organizuje širokou osvětovou práci mezi družstevníky, jejich rodinnými příslušníky a ostatními pracujícími; rozvíjí pokusnickou činnost a mičurinské hnutí mládeže a podporuje je; podněcuje účast družstevníků, zejména mládeže na vědecké a umělecké tvorbě a aktivitě; může založit a provozovat kulturní klub. Družstvo může sdružit prostředky s místním národním výborem k výstavbě kulturních a jiných zařízení a k výstavbě obce vůbec.

(3) Družstvo zabezpečuje společné a individuální zdravotní a sociální potřeby družstevníků a jejich rodinných příslušníků. Zřizuje kuchyně, jídelny, žňové útulky, jesle, mateřskou školu, pionýrské tábory, prádelny, umývárny, šatny a jiná zařízení. Družstvo vytváří pro své pracovníky zdravotně nezávadné pracovní prostředí a podmínky a důsledně dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

II. Členství

Čl. 9

Členy družstva se mohou stát pracující (muži i ženy), kteří dovršili 15 let. Členy družstva přijímá členská schůze na základě písemné přihlášky uchazeče a na návrh představenstva.

Čl. 10

(1) Družstevník má tato základní práva:

a) pracovat v družstvu podle svých schopností a znalostí s přihlédnutím k možnostem družstva, podílet se na výsledcích družstevního hospodaření podle množství, jakosti a společenského významu vykonané práce;

b) účastnit se řízení družstva a rozhodování o družstevních záležitostech; vznášet připomínky a dotazy k představenstvu a funkcionářům družstva a žádat vysvětlení na členské schůzi;

c) volit orgány družstva, být do nich volen a zastávat funkce; bývalý vykořisťovatel může zastávat funkci až po pěti letech členství, jestliže v družstvu řádně a poctivě pracoval;

d) podílet se na výhodách, které družstvo poskytuje ze sociálního a kulturního fondu;

e) získat výhody, které socialistický stát poskytuje družstevníkům, zejména pokud jde o sociální a důchodové zabezpečení;

f) na majetkové vypořádání s družstvem při zániku členství.

(2) Družstevník má tyto základní povinnosti:

a) osobně, řádně a poctivě pracovat a při práci se řídit pokyny funkcionářů družstva;

b) všestranně upevňovat a rozvíjet družstevní hospodářství, ochraňovat a zvelebovat socialistické vlastnictví, zvyšovat výnosy polí a užitkovost hospodářských zvířat;

c) zvyšovat produktivitu práce, uplatňovat velkovýrobní metody práce, šířit družstevní myšlenku a získávat další členy, zejména rodinné příslušníky a mládež pro práci a členství v družstvu;

d) aktivně se podílet na jednáních členské schůze, komisí, aktivů a jiných porad; svědomitě a poctivě vykonávat funkce, jimiž byl pověřen a považovat jejich plnění k prospěchu družstva a celé společnosti za věc své cti;

e) plnit převzaté závazky, vzdělávat se a zvyšovat svou odbornou kvalifikaci;

f) plnit usnesení a opatření družstevních orgánů, zachovávat a upevňovat družstevní kázeň, zejména dodržovat zákon o JZD, stanovy, předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, pracovní a jednací řád;

g) sdružit pozemky a združstevnit ostatní výrobní prostředky podle ustanovení stanov.

Čl. 11

(1) Družstvo věnuje mimořádnou pozornost a péči družstevní mládeži.

Proto

a) získává mládež ke vstupu do družstva, zejména z řad dětí družstevníků;

b) zajišťuje odborný a politický růst mládeže, zvláště jejím přijímáním do učebního poměru, vysíláním do odborných učilišť, do odborných zemědělských a vysokých škol, a poskytuje jim studijní stipendia; umožňuje posluchačům zemědělských škol praktický výcvik ve svém hospodářství;

c) poskytuje mladým družstevníkům materiální výhody z družstevních fondů (prostředky na založení domácností a rodiny, pomoc při výstavbě rodinných domků, bytů apod.);

d) vytváří podmínky ke zdárnému vývoji mládeže jak při práci, tak i ve volném čase, pomáhá při organizování kulturní a sportovní činnosti mládeže a poskytuje na ni prostředky z kulturního fondu;

e) dbá o to, aby se rozvíjely tvůrčí schopnosti mládeže, její zdravá iniciativa a aktivita v práci a při řízení družstva, umožňuje ustavování mládežnických kolektivů a podporuje je, vyzdvihuje schopné mladé družstevníky a družstevnice na odpovědné funkce.

(2) Mládeži, která po skončení povinné školní docházky pracuje v družstvu a družstevníkům mladším 16 let (u děvčat 18 let), nesmějí být svěřovány pracovní úkoly, které neodpovídají jejich věku, tělesné a duševní vyspělosti.

Čl. 12

(1) Družstvo umožňuje ženám co nejširší pracovní zapojení. Zřizuje proto sociální a kulturní zařízení, aby družstevnice mohly lépe využít svých schopností k účasti na práci a funkcích v družstvu i ve veřejném životě.

(2) Těhotným a kojícím ženám družstvo přiděluje lehčí práce a 4 týdny před porodem a 14 týdnů po porodu (mateřská dovolená) je zprostí práce vůbec.

Čl. 13

Družstvo vytváří podmínky pro zajištění spokojeného stáří družstevníků. Podle ustanovení pracovního řádu poskytuje jim podpory ze sociálního fondu. Umožňuje jim zapojení do práce odpovídající jejich pracovním schopnostem a způsobilosti a využívá jejich bohatých zkušeností.

Čl. 14

(1) Družstevníci dobrovolně dodržují družstevní kázeň a důsledně zachovávají předpisy chránící družstevní hospodářství a jeho vlastnictví.

(2) Představenstvo družstva je oprávněno za špatně provedenou práci odepřít přiznání odměny. Za hrubé nebo opětovné porušení družstevní kázně může — nestačí-li k zjednání nápravy domluva — udělit družstevníkovi výstrahu, důtku nebo poká-

rání před členskou schůzí, může jej přeřadit na méně důležitou práci nebo odvolat z funkce, popřípadě snížit odměnu za práci o částku 100 Kčs.

(3) Způsobí-li družstevník družstvu škodu úmyslně nebo z nedbalosti, představenstvo uplatní proti němu nárok na náhradu škody podle ustanovení zákona o JZD.

Čl. 15

(1) Členství zaniká vystoupením, dohodou družstva a družstevníka o uvolnění, vyloučením a úmrtím.

(2) Družstevník může vystoupit jen po sklizni, musí to však představenstvu oznámit písemně aspoň 6 měsíců předem.

(3) Dohodou družstva a družstevníka o jeho uvolnění, schválenou místním národním výborem, členství může zaniknout také za jiných podmínek než uvedených v odstavci 2, zejména při přestupu do jiného družstva.

(4) Družstevníka lze vyloučit pro soustavné a hrubé porušování družstevní kázně, jestliže veškerá opatření sledující nápravu družstevníka zůstanou bez účinku, jakož i tehdy, jestliže se těžce prohřešil proti společnosti a státu.

(5) Na požádání vyloučeného družstevníka místní národní výbor přezkoumá usnesení členské schůze o vyloučení. V odůvodněných případech doporučí družstvu, aby členská schůze případ znovu projednala a rozhodla.

III. Organizace práce

Čl. 16

(1) Všechny práce v družstevním hospodářství vykonávají družstevníci osobně podle pravidel pracovního řádu. V družstvu mohou pracovat také příslušníci rodiny družstevníka, i když ještě nejsou družstevníky, potřebuje-li družstvo jejich pomoc pro plnění svých úkolů.

(2) Do zaměstnaneckého poměru smějí být přijaty jen takové osoby, které mají zvláštní znalosti a odbornou průpravu, nemůže-li družstvo takové pracovníky získat z řad družstevníků.

(3) Dočasné zaměstnávání pracovních sil je přípustné jen výjimečně, jestliže družstevníci při plném pracovním využití vlastních pracovních sil, strojů apod. nemohou sami včas vykonat špičkové práce; pracovní síly je možno zaměstnávat též ve stavební, v pomocné a přidružené výrobě, nelze-li tyto práce vykonávat vlastními silami.

Čl. 17

(1) Základní organizační a výrobní jednotkou družstva je stálá výrobní skupina (polní, zelinářská, lesní, chovatelská, mechanizační, stavební apod.). Představenstvo družstva se schválením členské schůze zařazuje členy družstva do jednotlivých výrobních skupin, čet, popřípadě je určí na práci ve společném družtevním podniku, v melioračním družstvu apod.

(2) V rostlinné výrobě představenstvo přidělí každé výrobní skupině pozemky na dobu celého osevního postupu, potřebné nářadí, potahy, stroje, popřípadě hospodářské budovy. Pro usnadnění práce se mohou utvořit ve výrobní skupině pracovní čety.

(3) Živočišná výroba je organizována podle jednotlivých chovů hospodářských zvířat. Chov se zřizuje pro každý druh hospodářských zvířat (skotu, prasat, ovcí, drůbeže apod.), popřípadě jako smíšený chov pro několik druhů hospodářských zvířat. V chovu zajišťuje výrobu jedna nebo více stálých chovatelských skupin, které se zřizují nejméně na dobu tří let. Představenstvo přidělí jednotlivým chovatelským skupinám hospodářská zvířata, potřebný inventář, stáje, potřebné budovy, popřípadě i potahy a pozemky.

(4) Pro přísun krmiv, steliv a jiných potřeb družstvo může určit pracovníky pro celou živočišnou výrobu nebo několik chovatelských skupin a svěřit jim potřebné výrobní prostředky.

(5) V zájmu účelného využívání mechanizačních prostředků, zejména těžkých a zabezpečení dobré provozuschopnosti všech strojů a zařízení utvoří družstvo podle místních podmínek mechanizační skupinu v čele s mechanizátorem. V této skupině budou soustředěny hlavní mechanizační prostředky, výdej pohonných hmot, zajišťování náhradních dílů apod. Družstvo může přidělit jednotlivým výrobním jednotkám ke včasnému zvládnutí určitých výrobních úkolů mechanizační prostředky, zejména ty, které budou plně využity zároveň s pracovníky z mechanizační skupiny.

(6) Představenstvo ustaví podle potřeby stavební skupinu, popřípadě skupinu pro lesní nebo pro pomocnou a přidruženou výrobu.

(7) Vedoucí výrobních a organizačních jednotek určují pracovní úkoly jednotlivým družstevníkům, odpovídají za svěřené výrobní prostředky, jejich využívání a evidování, za řádnou evidenci výroby a práce, za plnění ukazatelů plánu výroby a nákladů.

(8) V zájmu plného využívání výrobních zařízení a zkracování pracovního dne družstvo zavádí podle svých místních podmínek pracovní směny (vícesměnný provoz).

IV. Rozdělování produkce a peněžních výnosů

Čl. 18

Rozdělování produkce družstva a jeho peněžních výnosů musí být uskutečňováno v souladu s ce-

lospolečenskými a celodružstevními zájmy tak, aby byl přednostně zabezpečen plánovitý rozvoj družstevního hospodářství a tím trvalý růst životní úrovně družstevníků.

Čl. 19

(1) Rostlinných a živočišných výrobků, popřípadě lesních výrobků použije družstvo takto:

a) splní úkoly v tržní produkci, vyplývající ze státního plánu a ze smluvních závazků o dodávce výrobků;

b) přidělí potřebné osivo a sadbu fondu osiv a sadby a příslušnou jejich část zajišťovacímu fondu osiv a sadby;

c) přidělí celoroční potřebu zásob krmiv fondu krmiv a příslušnou část zajišťovacímu fondu krmiv;

d) podle potřeby přidělí část výrobků na společné stravování, do sociálního fondu, popřípadě do jiných fondů;

e) oddělí přípustné množství výrobků, jež může být družstevníkům (popřípadě zaměstnancům) k odůvodněné osobní spotřebě a pro potřeby přípustného počtu záhumenkového zvířectva buď

1. prodáno za nákupní ceny v družstvech, která již zavedla peněžní odměňování, nebo

2. rozděleno na pracovní jednotky;

f) zbývající část výrobků prodá přednostně státu.

(2) Družstvo určí ve svých stanovách, jaké množství výrobků lze odprodat nebo vydat na pracovní jednotky jedné rodině družstevníka, aby s přihlédnutím k výnosu ze záhumenkového hospodářství nepřesahovalo míru odůvodněné osobní spotřeby družstevníka a jeho rodiny a potřeby přípustného počtu záhumenkového zvířectva.

(3) Vzniká-li rodině družstevníka v důsledku získaného vysokého počtu pracovních jednotek nárok na více naturálií, proplatí se rozdíl v nákupních cenách.

Čl. 20

Celkových peněžních výnosů použije takto:

A. Družstvo, které zavedlo peněžní odměňování:

a) uhradí zemědělskou daň, úroky z úvěrů, pojistné apod.;

b) uhradí peněžní náklady na výrobu včetně odpisů základních prostředků, popřípadě uhradí potřebu peněžní dotace fondu osiv a sadby a fondu krmiv;

c) přidělí do fondu odměn prostředky ve výši, která plně kryje základní odměny i prémie, vyplácené v průběhu roku — mimo prostředky určené k odměně za práci družstevníků v investiční výstavbě;

d) po úhradě položek uvedených v bodě a)—c) zbývající část (peněžní zisk) až do plánované výše rozdělí družstvo podle usnesení členské schůze takto:

— více než polovinu použije k dotaci nedělitelného fondu;

— přidělí plánované částky do příslušných fondů (sociálního, kulturního, provozního zajišťovacího fondu, popřípadě fondu bytové výstavby) a plánovanou částku k úhradě splátek družstevníkům za odevzdaný inventář;

e) částku, o kterou družstvo lepším hospodařením překročilo plánovaný peněžní zisk (nadplánový peněžní zisk), rozdělí takto:

— méně než polovinu této částky rozdělí mezi družstevníky ve formě prémií za lepší než plánované výsledky hospodaření. Úhrn prémií by neměl v rámci celého družstva přesahovat 25 % celkového fondu odměn za práci;

— zbývající část použije družstvo k zabezpečení lepšího rozvoje družstevního hospodářství, tzn., že zvýší podle potřeby dotace především nedělitelného fondu, popřípadě fondu bytové výstavby.

B. Družstvo, které dosud odměňuje družstevníky podle pracovních jednotek, použije peněžních výnosů takto:

a) uhradí zemědělskou daň, úroky z úvěrů, pojistné apod.;

b) uhradí peněžní náklady na výrobu včetně odpisů základních prostředků, popřípadě uhradí potřebu peněžní dotace fondu osiv a sadby a fondu krmiv;

c) oddělí částky určené k založení nebo doplnění nedělitelného fondu a ostatních společných družstevních fondů a k úhradě splátek družstevníkům za odevzdaný inventář;

d) ostatní část peněžních výnosů rozdělí mezi družstevníky podle množství, jakosti a společenského významu vykonané práce, tzn. proplatí základní odměnu v pracovních jednotkách a prémie.

Čl. 21

(1) Družstvo založí a bude doplňovat tyto fondy:

A. **Nedělitelný fond**

Nedělitelný fond slouží k rozvoji a zvelebení družstevního hospodářství, k zajištění rozšířené reprodukce základních prostředků podle výhledového plánu rozvoje družstva a nesmí ho být použito k roz-

dělení mezi družstevníky. Z prostředků tohoto fondu se uhrazují také odměny za práce družstevníků v investiční výstavbě a splátky investičních úvěrů a dlouhodobých úvěrů na chovná zvířata.

Nedělitelný fond družstvo doplňuje zejména:

a) příděly z peněžních výnosů na rozšířenou reprodukci základních prostředků, zajišťujícími potřebný rozsah jejich rozšíření.

Družstvo, které zavedlo peněžní odměňování, přidělí do nedělitelného fondu na rozšíření základních prostředků částky stanovené podle článku 20 odst. A písm. d) a e).

Družstvo, které dosud odměňuje družstevníky podle pracovních jednotek, přidělí do nedělitelného fondu na rozšíření základních prostředků částku potřebnou k dalšímu plánovitému rozvoji výroby; přitom částka tohoto přídělu na rozšířenou reprodukci musí být taková, aby s odpisy základních prostředků, zahrnutými do nákladů výroby, činila nejméně 13 % z celkových peněžních výnosů družstva;

b) přírůstky hodnoty stáda zvířat;

c) úsporami získanými prací družstevníků na investiční výstavbě prováděné svépomocí.

B. **Fond osiv a sadby a fond krmiv**

1. Ze sklizně oddělí družstvo každoročně podle celoročního výrobně finančního plánu do fondu osiv a sadby zásoby, kterých bude třeba pro osev a sadbu v příštím roce, a do fondu krmiv krmiva, kterých bude do příští sklizně třeba ke krmení všech zvířat ve společném družstevním hospodářství.

2. Pro případ neúrody, živelní pohromy apod. oddělí část výrobků do nedotknutelných, každoročně obnovovaných zajišťovacích fondů osiv a krmiv; příděl do zajišťovacích fondů má činit nejméně 15 % množství přiděleného základnímu fondu osiv a sadby a fondu krmiv. Členská schůze každoročně rozhodne na návrh představenstva, jaká část roční potřeby osiv, sadby a krmiv bude odevzdána do zajišťovacích fondů.

3. Prodej zásob, náležejících základnímu a zajišťovacímu fondu osiv a sadby a fondu krmiv, je nepřípustný.

4. Nemůže-li v důsledku neúrody nebo pro jiné důvody družstvo plně dotovat fondy osiv a sadby a fond krmiv v naturáliích, oddělí ze svých peněžních výnosů do těchto fondů částku odpovídající potřebnému nákupu osiv a sadby nebo krmiv.

C. **Provozní zajišťovací fond**

1. Družstvo zřizuje provozní zajišťovací fond jako peněžní rezervu k překlenutí nepředvídaných materiálových nákladů, k zabezpečení výše plánovaných odměn za práci, popřípadě ke krytí jiných provozních potřeb.

2. Družstvo zajistí každoročně dotaci provoznímu zajišťovacímu fondu tak, aby postupně dosáhl výše 25 % celkové roční výše fondu odměn, popřípadě 25 % celkové roční výše odměn vyplácených v pracovních jednotkách.

3. O použití provozního zajišťovacího fondu rozhoduje členská schůze podle hospodářských možností a potřeb družstva tak, aby společenské a osobní zájmy družstevníků v jejich jednotě byly náležitě chráněny.

D. **Fond odměn**

1. Družstvo s peněžním odměňováním zřizuje fond odměn ke krytí plánovaného úhrnu základních odměn za vynaloženou práci, jakož i předem určeného úhrnu prémií vyplácených v průběhu roku.

2. Celkový objem fondu odměn za práci musí zabezpečovat dostatečný hmotný zájem družstevníků na zvyšování výroby, aniž by se narušil nezbytný rozsah prostředků k zabezpečování rozvoje družstevní výroby.

E. **Sociální fond**

1. Družstvo zřizuje a doplňuje sociální fond k zajištění sociálních potřeb družstevníků a jejich rodin.

2. Z prostředků sociálního fondu hradí družstvo pojistné nemocenského pojištění družstevníků, poskytuje družstevnicím po dobu mateřské dovolené peněžitou pomoc, tj. měsíčně částku odpovídající nejméně 70 % průměrné měsíční odměny dosažené za posledních 12 měsíců přede dnem, kdy přestaly pracovat pro těhotenství nebo mateřství; poskytuje rodině družstevníka po dobu jeho vojenského cvičení při peněžním odměňování denně částku ve výši jedno- až dvojnásobku základní odměny stanovené pro první třídu a při odměňování podle pracovních jednotek částku v hodnotě 1—2 pracovních jednotek.

3. Z prostředků sociálního fondu může družstvo hradit stanovenou částku na výstavbu a provoz jeslí a mateřských škol, poskytovat podle ustanovení pracovního řádu nebo usnesení členské schůze výpomoc družstevníkům, jejich rodinným příslušníkům v případě nezaviněné pracovní neschopnosti, vyplácet přídavky na děti, poskytovat jiné sociální příspěvky, popřípadě použít prostředků sociálního fondu k jiným sociálním účelům ve prospěch družstevníků a společných sociálních zařízení.

4. Pro tyto účely družstvo oddělí každoročně do sociálního fondu potřebnou částku, nejméně však 4 % z celkových peněžních výnosů a potřebnou část naturálií.

F. **Kulturní fond**

1. Družstvo zřizuje kulturní fond, z jehož prostředků hradí výdaje na kulturní potřeby, jako od-

borně politickou výchovu družstevníků, na družstevní školu práce, na vysílání družstevníků a mládeže do odborných učilišť, odborných škol, kursů, na peněžní příspěvky pro družstevníky, příslušníky jejich rodin, vysílané do škol, na pořádání zájezdů, opatřování odborné literatury apod. K tomu účelu oddělí každoročně potřebnou částku, nejméně však 1 % z celkových peněžních výnosů.

2. Družstvo poskytuje družstevníkům po dobu jejich školení z prostředků kulturního fondu denně při peněžním odměňování částku ve výši jedno- až dvojnásobku základní odměny stanovené pro první třídu a při odměňování podle pracovních jednotek částku v hodnotě 1—2 pracovních jednotek.

(2) Družstvo může zřídit

Fond bytové výstavby

Fond bytové výstavby slouží k výstavbě a rozšíření bytových jednotek pro družstevníky. Vytvoří se jednak přídělem z peněžních výnosů družstva, jednak převodem části prostředků sociálního, kulturního nebo provozního zajišťovacího fondu.

(3) Volné peněžní prostředky

Volné peněžní prostředky ukládá družstvo u Státní banky československé na běžném účtě, peněžní prostředky nedělitelného fondu a odpisy ze základních prostředků ukládá na investičním účtě.

V. Odměňování práce

Čl. 22

(1) Každý družstevník se podílí na konečných hospodářských výsledcích společného hospodaření družstva podle socialistické zásady odměňování, tj. podle množství, jakosti a společenského významu vykonané práce.

(2) Členská schůze schvaluje zároveň s celoročním výrobně finančním plánem družstva konkrétní soustavu odměňování za práci, vypracovanou podle pokynů ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství pro odměňování za práci v družstvu.

Čl. 23

(1) Všechny práce v družstvu se provádějí zásadně podle výkonových norem, které odpovídají místním konkrétním pracovním podmínkám a které družstvo vypracovává podle vzorových výkonových norem. Představenstvo a revizní komise sledují během roku, jak se přijaté výkonové normy plní a každoročně před vypracováním celoročního výrobně finančního plánu je doplňují a zpřesňují.

(2) Družstvo zařadí jednotlivé práce (popřípadě pracovníky) podle složitosti, namáhavosti a společenské důležitosti práce do jednotlivých pracovních tříd. Ohodnocení jedné splněné výkonové normy v jednotlivých třídách se řídí zařazením prací do tříd a tarifní stupnicí, vydaných ministerstvem zemědělství, lesního a vodního hospodářství.

(3) Družstvo stanoví převážně úkolové sazby za jednotku práce nebo za jednotku výrobku podle výkonových norem a jejich ocenění.

(4) Členská schůze stanoví počet pracovních dnů, popřípadě výkonových norem, které každý družstevník je povinen odpracovat.

Čl. 24

Odměna družstevníků se skládá ze základní odměny a prémií. Základní odměnu dostanou družstevníci podle vykonané práce nebo dosažené výroby. Družstvo přizná prémie v penězích výrobní jednotce a jednotlivým družstevníkům, kteří dosáhnou lepších než plánovaných výrobních úkolů nebo jiných výsledků zvlášť důležitých pro zabezpečení výrobního plánu a rozvoje družstva. Družstvo stanoví druh a výši prémií za zvýšení celkových hospodářských výsledků družstva předsedovi družstva, vedoucím chovů, skupin a čet a jiným funkcionářům družstva.

Čl. 25

A. Družstvo s peněžním odměňováním

Vyplácí pravidelně jednou měsíčně základní odměnu, jakož i jednorázové prémie pouze v penězích. Kromě toho družstvo vyplácí během roku nebo na konci roku prémie uvedené v článku 20 odst. A písm. e) nebo jiné druhy prémií v penězích.

B. Družstvo s odměňováním podle pracovních jednotek

1. Poskytuje družstevníkům během roku pravidelně jednou měsíčně zálohy v hotovosti ve výši 50 % částky, která pravděpodobně připadne na pracovní jednotku v penězích, a prémie. Podle rozhodnutí členské schůze může se poskytnout družstevníkům na odměnu v pracovních jednotkách záloha v hotovosti až do výše 80 % částky, která pravděpodobně připadne na pracovní jednotku v penězích, je-li rozdíl mezi 50 % a poskytnutou vyšší částkou na zálohy plně kryt provozním zajišťovacím fondem vytvořeným v minulých letech. Není-li v provozním zajišťovacím fondu dostatek prostředků, členská schůze může se schválením místního národního výboru, dovoluje-li to finanční stav družstva, povolit družstevníkům zálohu na pracovní jednotku až do výše 70 % její pravděpodobné peněžní hodnoty.

2. Poskytnuté zálohy zúčtuje družstvo s družstevníky při konečném vyúčtování na konci roku.

VI. Správa a řízení družstva

Čl. 26

(1) Družstevníci řídí záležitosti družstva podle zásady družstevní demokracie v souladu s politickohospodářskými směrnicemi strany a vlády, právními předpisy, stanovami a pracovním řádem.

(2) Orgány a funkcionáři družstva napomáhají rozvoji iniciativy a aktivity družstevníků, usměrňují je k úspěšnému plnění a překračování výrobních úkolů družstva a k vytváření soudružských vztahů mezi družstevníky.

(3) Orgány družstva řídí činnost družstva v úzké součinnosti s národními výbory, zejména s místním národním výborem, s nímž projednávají všechna důležitá opatření, jako výhledový plán, celoroční výrobně finanční plán, jejich plnění a kontrolu, investiční činnost družstva.

Čl. 27

(1) Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze, která může rozhodovat o všech jeho záležitostech; zpravidla rozhoduje jen o závažných otázkách.

(2) Členská schůze zejména:

a) přijímá stanovy družstva, vypracované podle Vzorových stanov JZD;

b) schvaluje pracovní řád, jednací řád, vnitřní organizaci družstva, systém jeho řízení a správy;

c) volí z řad členů družstva předsedu, jeho zástupce, ostatní členy představenstva a revizní komisi;

d) přijímá a vylučuje členy;

e) schvaluje výhledový plán rozvoje družstva, celoroční výrobně finanční plán, výkonové normy a jejich ohodnocení v penězích, popřípadě v pracovních jednotkách, konkrétní soustavu odměňování za práci, rozdělování zemědělských, popřípadě lesních výrobků a peněžních výnosů družstva, výroční zprávu a účetní závěrku;

f) projednává pravidelně zprávu představenstva o plnění celoročního výrobně finančního plánu a socialistických závazků, schvaluje závazky kolektivů, které se přihlašují do hnutí brigád socialistické práce;

g) schvaluje zprávy revizní komise;

h) rozhoduje o sloučení družstva s jinými družstvy, o členství v melioračním družstvu, ve společných družstevních podnicích, vysílá zástupce družstva do orgánů těchto organizací a projednává zprávu o jejich hospodaření.

(3) Členskou schůzi svolává předseda družstva podle potřeby, nejméně však jednou měsíčně. Předseda družstva je povinen svolat členskou schůzi, požádá-li o to nejméně jedna třetina všech družstevníků. Členská schůze se může platně usnášet, je-li přítomna nejméně jedna polovina družstevníků. K platnosti usnesení členské schůze je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných družstevníků.

(4) Představenstvo může rozhodovat o otázkách, jejichž rozhodování je výslovně vyhrazeno členské schůzi (odst. 2), jen ve výjimečných naléhavých případech; tato rozhodnutí vyžadují dodatečného schválení nejbližší členskou schůzí. Bez schválení členskou schůzí jsou taková rozhodnutí představenstva neplatná.

Čl. 28

(1) Členská schůze volí na dobu dvou let představenstvo čítající 5—15 členů podle velikosti družstva.

(2) Představenstvo jako výkonný orgán řídí běžnou činnost družstva, je v denním styku s družstevníky, plně se opírá o jejich zkušenosti při řízení družstva a rozhoduje ve všech záležitostech, které nejsou výslovně vyhrazeny jiným orgánům.

(3) Představenstvo je plně odpovědno členské schůzi za celkové vedení správy a činnosti družstva, za plnění celoročního výrobně finančního plánu, usnesení členských schůzí, socialistických závazků a předkládá o tom zprávu členské schůzi.

(4) Představenstvo dbá o přesné vedení prvotní a účetní evidence a o všestranné využívání účetní evidence k operativním a komplexním ekonomickým rozborům hospodaření družstva. S výsledky rozborů a hospodaření seznamuje pravidelně družstevníky. Dbá zejména o sledování vlastních nákladů družstva a využití rozborů k řízení družstevního hospodaření a pečuje o bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Čl. 29

Členská schůze a představenstvo zřizují v zájmu co nejširšího aktivního zapojení družstevníků do řízení a správy družstva a na pomoc při řešení družstevních záležitostí různé komise buď ke splnění určitého úkolu, anebo jako komise trvalé (například komise bezpečnosti práce, protipožární ochrany, sociální, kulturní). Členská schůze může určit případy, o nichž komise sama rozhoduje.

Čl. 30

(1) Předsedu družstva, který je zároveň předsedou představenstva, volí členská schůze na dobu dvou let.

(2) Předseda řídí každodenní činnost družstva a dohlíží, aby funkcionáři družstva plnili svoje povinnosti. Zastupuje družstvo před úřady, soudy a veřejností. Písemnosti, kterými družstvo přejímá závazky, získává práva a disponuje majetkem, podepisuje předseda a jeden člen představenstva; všechny písemnosti finanční povahy spolupodepisuje účetní.

(3) Ve větších družstvech řídí předseda nebo jeho zástupce výrobu prostřednictvím agronoma a zootechnika.

(4) Předseda řídí práci mechanizační skupiny, stavební skupiny, účtárny, přidružené a pomocné výroby a lesní výroby prostřednictvím vedoucích těchto útvarů.

Čl. 31

(1) Družstva mohou v zájmu zkvalitnění ekonomického řízení zřizovat funkci ekonoma, který řídí práci účetních a administrativních pracovníků družstva, skladníka, pokladníka a provádí ekonomické rozbory hospodaření družstva.

(2) Velká družstva mohou v zájmu účelného využívání mechanizačních prostředků, zejména těžkých a k zabezpečení dobré provozuschopnosti všech strojů a zařízení, zřídit funkci mechanizátora.

(3) Agronoma, zootechnika, vedoucí jednotlivých výrobních a organizačních jednotek, bezpečnostního technika, účetního, ekonoma, mechanizátora a další funkcionáře družstva jmenuje představenstvo a schvaluje členská schůze.

(4) Vedoucí výrobních a organizačních jednotek odpovídají za řádné plnění úkolů uložených výrobní a organizační jednotce celoročním výrobně finančním plánem, za svěřený majetek a za dodržování družstevní kázně. Vedoucí výrobních a organizačních jednotek se opírají při řízení práce o zkušenosti a názory družstevníků, získávají je k aktivní účasti na řízení a správě družstva.

(5) Účetní družstva vede účetní evidenci podle směrnic o účtové osnově pro jednotná zemědělská družstva v předepsaných účetních knihách.

(6) Bezpečnostní technik pečuje o bezpečnost a ochranu zdraví při práci podle platných předpisů. Za plnění úkolů odpovídá představenstvu. Při plnění svých úkolů spolupracuje s národním výborem, ROH, orgány dopravního inspektorátu, státní pojišťovnou, okresním hygienikem, orgány Československého červeného kříže, požární ochrany apod.

(7) Úkoly, práva a povinnosti orgánů a funkcionářů družstva jsou podrobněji stanoveny v pracovním řádu.

Čl. 32

(1) Členská schůze volí revizní komisi na dobu dvou let v počtu 3—9 členů. Volbu revizní komise potvrzuje místní národní výbor. Revizní komise si volí předsedu. Členové představenstva, ekonom, účetní, pokladník, skladník a vedoucí jednotlivých výrobních a organizačních jednotek nemohou být členy revizní komise.

(2) Revizní komise je kontrolním orgánem družstva, nezávislým na představenstvu a předsedovi; odpovídá pouze členské schůzi.

(3) Revizní komise kontroluje veškerou činnost, zejména výrobní, hospodářskou a finanční činnost družstva, jeho orgánů a funkcionářů. Za tím účelem provádí jednotlivé kontroly a prověrky a předkládá návrhy na opatření členské schůzi.

(4) Revizní komise kontroluje zejména:

a) jednou za čtvrt roku

1. plnění výrobních úkolů a dodávkových závazků a ostatní činnosti družstva;
2. plnění celoročního rozpočtu;
3. věcnou správnost, dochvilnost účetních dokladů a zápisů prvotní evidence;
4. včasné úhrady závazků dodavatelů, inkasa pohledávek družstva za odběrateli a družstevníky;

b) měsíčně pokladní hotovost a výplaty odměn za práci;

c) namátkově hospodaření na kterémkoli úseku činnosti družstva;

d) ke konci roku celé hospodářství družstva a účastní se při výroční inventuře.

(5) Revizní komise při každé kontrole a prověrce sleduje, zda orgány, funkcionáři a družstevníci dodržují při správě družstevních záležitostí zákony a jiné předpisy, zvláště předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, stanovy družstva, pracovní řád, usnesení členských schůzí a zda dbají o ochranu družstevního majetku, dodržování zásady družstevní demokracie a jak družstevníci plní své povinnosti. Dbá, aby usnesení členské schůze byla uváděna v život.

(6) Družstevník má právo obrátit se na revizní komisi ve všech věcech, týkajících se záležitostí družstva a družstevníků. Revizní komise je povinna věc prošetřit, žádat nápravu a o výsledku uvědomit družstevníka.

(7) Všichni funkcionáři a družstevníci jsou povinni poskytnout revizní komisi požadovaná vysvětlení a informace. Schůze revizní komise se koná podle potřeby, nejméně však jednou za měsíc; svolává ji předseda. Revizní komise se usnáší většinou hlasů. Při rovnosti hlasů, po opětném hlasování o návrhu, rozhoduje hlas předsedy revizní komise.

Čl. 33

Orgány družstva při svém jednání a rozhodování jsou povinny dodržovat ustanovení jednacího řádu, který stanoví zejména pravidla pro svolávání, jednání a rozhodování orgánů družstva.

VII. Sdružování pozemků a združstevňování ostatních výrobních prostředků

Čl. 34

(1) Družstevníci sdružují veškeré své především zemědělské a lesní pozemky ke společnému družstevnímu hospodaření; sdružují k němu i ostatní pozemky, na kterých družstevníci až dosud hos-

podařili, jakož i pozemky, které později získají. Do společného hospodářství připadají též pozemky dané družstvu státem do trvalého a bezplatného užívání nebo půda daná do užívání podle jiných právních předpisů. Úroda na společně obhospodařované půdě je společným družstevním majetkem. Dosavadní vlastnictví ke sdruženým pozemkům zůstává zachováno.

(2) Družstevník při vstupu do družstva odevzdá do společného hospodářství živý a mrtvý inventář, tj. tažná zvířata (koně a voly), a ostatní hospodářská zvířata, kromě drobného hospodářského zvířectva a kromě zvířat, která si ponechá pro záhumenkové osobní hospodářství, hospodářské stroje (secí a žací stroje, mlátičky, výfuky a jiné stroje, potřebné pro společné hospodářství), vozy, nářadí a dále ty hospodářské budovy, které družstvo potřebuje pro společné hospodářství.

(3) Družstevník je povinen odevzdat do společného hospodaření osivo a sadbu podle výměry, se kterou přistoupil ke společnému hospodaření, a zásoby krmiv, kterých bude třeba do nejbližší sklizně a které odpovídají stanovenému plánu jeho hospodářského zvířectva; není-li stanoven plán, stavu připadajícímu na výměru jeho hospodářství podle průměru na 1 ha zemědělské půdy v obci. Tyto zásoby jsou povinným vkladem družstevníka do osivového a krmivového fondu družstva.

(4) Vstoupí-li do družstva řemeslník, odevzdá do společného družstevního hospodaření své výrobní prostředky a zásoby sloužící k provozování řemesla, pokud je družstvo potřebuje.

Čl. 35

(1) O pozemcích sdružených ke společnému hospodaření se sepíše s každým družstevníkem zápis. V zápise bude vyznačena výměra, druh a katastrální čísla sdružených pozemků.

(2) Odevzdaný živý a mrtvý inventář, osivo a sadba, krmiva, převzaté hospodářské budovy, popřípadě řemeslnické výrobní prostředky a zásoby ocení komise zvolená členskou schůzí. K ocenění bude přizván družstevník, který je odevzdává. Ocenění se provede podle platných cenových předpisů zápisem a schvaluje je členská schůze.

Čl. 36

(1) Dvacet procent přejímací ceny živého a mrtvého inventáře a hospodářských budov, popřípadě řemeslnických výrobních prostředků a zásob, je povinným vkladem družstevníka do nedělitelného fondu. Zbývající část přejímací ceny živého a mrtvého inventáře, řemeslnických výrobních prostředků a zásob splatí družstvo v ročních splátkách. Zbývající část přejímací ceny hospodářských budov, popřípadě budov řemeslníků je členským podílem.

(2) Povinný vklad do nedělitelného fondu bývalého vykořisťovatele, který byl přijat za družstevníka činí 50 % přejímací ceny živého a mrtvého inventáře a převzatých hospodářských budov. Členská schůze může rozhodnout o vyšším vkladu nad 50 %. Toto ustanovení se vztahuje i na bývalé vykořisťovatele, kteří byli přijati již dříve za družstevníky.

(3) Hovězí dobytek, prasata a ovce, které družstevník choval nad stanovený plán, a nejsou-li určení ukazatelé plánu, které choval nad průměrný stav připadající na výměru jeho hospodářství podle průměru na 1 ha zemědělské půdy v obci, zaplatí družstvo hotově po odvedení do družstevního stáje, beze srážky do nedělitelného fondu. Přinese-li družstevník větší množství osiv, sadby a krmiv než to, které odpovídá výměře sdružené půdy nebo plánovanému stavu dobytka, který odevzdal do společného hospodaření, zaplatí mu družstvo osivo, sadbu a krmiva, přesahující povinné množství, hotově.

Čl. 37

Družstevníkům, kteří neodevzdali stanovené stavy hospodářských zvířat a přiměřené zásoby krmiv, osiv a sadby, srazí družstvo částku odpovídající 20 % ceny chybějících kusů a plnou cenu chybějících zásob z částky, která jim má být vyplacena za odevzdaný živý a mrtvý inventář a přidělí je příslušnému fondu.

Čl. 38

(1) Vystoupí-li družstevník z družstva nebo bude-li z něho vyloučen, družstvo provede vyúčtování a vypořádání všech vzájemných nároků do jednoho měsíce po schválení roční účetní závěrky členskou schůzí, nejpozději však do 1. dubna následujícího roku. Vrácení výrobních prostředků se provede po sklizni. To platí i na dědice zemřelého družstevníka, když se nestane družstevníkem.

(2) Přestoupí-li družstevník do jiného družstva a zůstávají-li jeho združstevněné výrobní prostředky v původním družstvu, zachová se mu nárok na splátky za živý a mrtvý inventář.

VIII. Záhumenkové hospodářství

Čl. 39

(1) Základem úspěšného rozvoje družstva, růstu výroby a tím i příjmů družstevníků je poctivá práce všech družstevníků ve společném hospodářství.

(2) Družstvo, které nemá dosud vytvořeny podmínky pro hospodaření bez záhumenků, přidělí rodině družstevníka do užívání záhumenek k doplnění osobních potřeb rodiny družstevníka. Při stanovení jeho výměry přihlíží k pracovní účasti rodiny družstevníka ve společném družstevním hospodářství. Nejvyšší přípustná míra záhumenku činí 0,5 ha

včetně zahrady nebo ovocného sadu a v horské oblasti se schválením okresního národního výboru nejvýše 1 ha, z čehož orná půda včetně zahrady nebo ovocného sadu nesmí přesahovat 0,5 ha. Celková výměra speciálních plodin (zelenina, víno apod.) na záhumenku nesmí přesahovat 0,1 ha. Lesní půda nesmí tvořit součást záhumenku.

(3) Rodina družstevníka může mít v osobním vlastnictví 1 krávu, 1—2 prasata na výkrm ročně, nejvýše 10 včelstev, kozy, ovce a drobné hospodářské zvířectvo (slepice, husy, králíky) v počtu stanoveném ve vlastních stanovách družstva. Počet hospodářského zvířectva v osobním vlastnictví nesmí být na újmu rozvoje společného hospodářství a růstu jeho tržní produkce a může být úměrně upraven vzhledem k výměře záhumenku.

Čl. 40

Družstevníci hospodářsky konsolidovaného družstva se mohou na členské schůzi usnést, že budou hospodařit bez záhumenků. Družstevníkům a jejich rodinám, kteří se vzdají záhumenků a prodají družstvu záhumenkovou krávu, zabezpečí družstvo naturálie v druzích a množství určených stanovami. Tyto naturálie slouží jejich osobní spotřebě, popřípadě potřebě drobného zvířectva a pro výkrm prasete. Družstvo je poskytuje buď prodejem z družstevního společného hospodářství, nebo jako součást pracovní jednotky podle množství a jakosti vykonané práce, popřípadě jako příspěvek ze sociálního fondu starším a práce neschopným družstevníkům.

IX. Závěrečná ustanovení

Čl. 41

(1) Vzorové stanovy spolu se zákonem o jednotných zemědělských družstvech upravují základní hospodářské a jiné společenské vztahy v jednotných zemědělských družstvech. Jejich důsledné provádění zaručuje socialistický rozvoj a upevňování družstva na podkladě růstu výroby a společenské produktivity práce.

(2) Družstevníci vypracují podle těchto Vzorových stanov JZD své vlastní stanovy. Přesné dodržování a uskutečňování Vzorových a vlastních stanov je jednou ze základních podmínek upevňování a rozvoje družstva, neboť ukazují družstevníkům správnou cestu, jak vést a řídit družstevní socialistickou zemědělskou velkovýrobu v zájmu družstevníků i celé společnosti.

První náměstek ministra:

Mestek v. r.

50

VYHLÁŠKA

ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství

ze dne 31. května 1961

o vypracování vlastních stanov JZD, jejich schvalování a registraci

V. celostátní sjezd JZD přijal usnesením ze dne 26. března 1961 návrh Vzorových stanov JZD, který vláda ČSSR usnesením ze dne 26. dubna 1961 schválila. Vzorové stanovy JZD jsou podle § 11 zákona č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech, závazným podkladem pro vypracování vlastních stanov JZD, které mají napomáhat upevňování a socialistickému rozvoji družstev na základě růstu výroby a produktivity práce a tím zabezpečovat další vzestup životní úrovně družstevních rolníků a všech pracujících.

Vypracování vlastních stanov JZD vyžaduje provedení hlubokého rozboru hospodaření každého družstva za široké účasti družstevníků, při němž si družstevníci ujasní vývojové tendence družstva a soustředí svou pozornost na ta nová ustanovení Vzorových stanov JZD, která vedou k pokrokovému řešení otázek rozvoje společných družstevních hospodářství. Na jejich základě pak vypracují družstevníci příslušná ustanovení vlastních stanov a učiní opatření k odstranění nedostatků, které stály v cestě socialistickému rozvoji družstva.

K vypracování vlastních stanov JZD na podkladě Vzorových stanov JZD ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními úřady podle § 61 odst. 1 zákona č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech:

§ 1

(1) Každé jednotné zemědělské družstvo (dále jen „družstvo") vypracuje vlastní stanovy JZD (dále jen „stanovy") na podkladě Vzorových stanov JZD tak, aby vlastní stanovy při celostátní jednotné úpravě základních a zásadních otázek zemědělského družstevnictví vystihovaly místní podmínky a ekonomické potřeby a možnosti rozvoje výroby každého družstva, zajistily využívání materiálových, finančních a místních zdrojů a staly se tak spolehlivým základem upevňování a dalšího socialistického rozvoje družstva.

(2) Družstvo převezme do stanov ta ustanovení Vzorových stanov JZD, která upravují zásadní otázky budování, organizace, činnosti, hospodaření, členství a dalšího rozvoje jednotného zemědělského družstva a jsou závazná beze změn a doplňků pro všechna družstva. Jsou to úvodní ustanovení a tyto články: v části I: čl. 1, 2, 3 odst. 1 až 7 a čl. 7; v části II: čl. 9, 10 a 11 odst. 2, čl. 12 odst. 2 a čl. 15; v části III: čl. 16 a 17; v části IV: čl. 18, 19 odst. 1, písm. a) až d) a písm. f), čl. 21 odst. 1 písm. A v přijaté alternativě, písm. B, C a písm. E bod 2, pokud jde o hrazení pojistného nemocenského pojištění; v části V: čl. 22, 23 a 24; v části VI: čl. 26, 27, 28, 30 až 33; v části VII: čl. 34 až 38 a v části IX: čl. 41.

(3) Družstvo převezme, doplní, zpřesní a rozvede ta ustanovení Vzorových stanov JZD, která to buď vyžadují nebo dovolují, aby byly lépe vystiženy místní podmínky a potřeby družstva:

a) Vzorové stanovy JZD vyžadují zpřesnění, popřípadě doplnění v těchto případech:

V čl. 4 družstvo uvede druh a rozsah přidružené výroby podle platných předpisů;*) v čl. 19 odst. 2 družstvo při splnění úkolů stanovených v odst. 1 písm. a) až d) citovaného článku konkrétně stanoví podle místních podmínek a potřeb, jaká množství naturálií bude poskytovat rodinám družstevníků ke krytí jejich osobní spotřeby a pro potřeby přípustného počtu záhumenkového zvířectva; přitom družstvo vychází z těchto zásad:

aa) množství naturálií poskytnuté rodině družstevníka nesmí v žádném případě přesáhnout míru odůvodněné osobní spotřeby družstevníka a jeho rodiny a potřeby přípustného počtu záhumenkového zvířectva;

bb) při stanovení míry odůvodněné osobní spotřeby družstevníka a příslušníků jeho rodiny družstvo může přihlížet k pracovní účasti družstevníka a jeho rodinných příslušníků v družstevním hospodářství, k tomu, zda jde o dospělého příslušníka rodiny pracujícího v družstvu nebo mimo ně, nebo zda jde o dítě, popř. trvale práce neschopného příslušníka rodiny;

*) Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 144/1960 Sb., o provozování pomocné a přidružené výroby v jednotných zemědělských družstvech a o jejich vzájemné spolupráci.

cc) při stanovení potřeby krmiv pro záhumenkové zvířectvo, které družstvo poskytne rodině družstevníka, se bere v úvahu pouze zvířectvo, které rodina družstevníka chová v rámci ustanovení stanov družstva;

dd) má-li rodina družstevníka záhumenkové hospodářství, kryje část své osobní spotřeby a potřeby krmiv pro záhumenkové zvířectvo z výnosu tohoto pomocného osobního hospodářství. Družstvo je povinno přihlédnout k výnosům záhumenkového hospodářství při vydávání naturálií, tzn. je povinno o výnos zemědělských produktů ze záhumenkového hospodářství snížit množství naturálií ke krytí odůvodněné osobní spotřeby a potřeby krmiv z produkce družstva, na které by rodina družstevníka jinak měla nárok. Nevydané naturálie družstvo při odměňování podle pracovních jednotek proplatí v penězích v nákupních cenách.

b) Vzorové stanovy JZD umožňují zpřesnění, popřípadě doplnění v níže uvedených případech. Družstevníkům se doporučuje, aby této možnosti využili v zájmu rozvoje svého hospodářství, společenského a kulturního života na vesnici a přesnějšího vyjádření místních poměrů družstva. Družstvo může zpřesnit, popřípadě doplnit zejména: čl. 3 odst. 1 ustanovením, jak se družstvo bude specializovat v rostlinné nebo živočišné výrobě, jsou-li otázky specializace a její možnosti vyjasněny; čl. 5 ustanovením o formách spolupráce s jinými družstvy, např. členství v melioračním družstvu, ve společném družstevním podniku JZD; čl. 11, 12 a 13 ustanoveními, jaká zařízení bude budovat a jaké výhody bude poskytovat mládeži, ženám a starším družstevníkům; čl. 14 ustanovením o stíhání kárných provinění, jichž se dopustili na majetku družstva jeho členové, podle zákona č. 24/1957 Sb., o kárném (disciplinárním) stíhání, rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví a ustanovením, že případy drobného rozkrádání a jiného úmyslného poškozování majetků družstva budou stíhány představenstvem družstva buď napomenutím, nebo veřejnou důtkou nebo pokutou do 500,— Kčs, postačí-li takové potrestání k výchově družstevníka a jsou-li splněny podmínky, stanovené zákonem č. 24/1957 Sb; čl. 14 dále ustanovením, že vedle kárného opatření nebo místo něho družstvo provinilému družstevníkovi odepře zcela nebo z části výhody poskytované ze sociálního a kulturního fondu, nejde-li o dávky, které družstvo musí poskytovat podle Vzorových stanov JZD nebo jiných předpisů; čl. 21 odst. 1 písm. E a F ustanoveními, jak podle místních podmínek bude družstvo zabezpečovat otázky sociálních a kulturních potřeb družstva a družstevníků.

(4) Družstvo převezme při alternativních řešeních některých otázek ve Vzorových stanovách JZD tu alternativu, která odpovídá jeho místním, přírodním a ekonomickým podmínkám. Např. družstvo, které provozuje lesní hospodářství, popř. kde družstevníci sdružili nebo mají sdružit lesy ke společnému hospodářství, převezme článek 3 odst. 8, jakož i ostatní ustanovení Vzorových stanov JZD, týkající se hospodaření v lesích; družstvo, které zavedlo peněžní odměňování převezme do stanov jen ustanovení Vzorových stanov JZD o peněžním odměňování a ustanovení s tím souvisící [čl. 19 odst. 1 písm. e) bod 1, čl. 20 písm. A a čl. 25 písm. A] a nepřejímá ustanovení o odměňování podle pracovních jednotek a ustanovení s tím souvisící [čl. 19 odst. 1 písm. e) bod 2, čl. 20 písm. B a čl. 25 písm. B]; družstvo, které odměňuje podle pracovních jednotek, převezme ustanovení čl. 19 odst. 1 písm. e) bod 2, čl. 20 písm. B a čl. 25 písm. B; družstvo, jehož členové provozují záhumenkové hospodářství, stanoví v čl. 39 odst. 2 konkrétní výměru záhumenků, přičemž přihlíží k pracovní účasti družstevníka a příslušníků jeho rodiny ve společném družstevním hospodářství a k početnosti rodiny družstevníka; čl. 39 odst. 3 zpřesní družstvo v rámci daného rozpětí tak, aby počet zvířectva, které smí mít v osobním vlastnictví, odpovídal krmivové základně plynoucí ze záhumenku a naturálií, které družstevník dostane od družstva jako součást odměny za práci, anebo které mu družstvo prodá za nákupní ceny při peněžním odměňování; počet hospodářských zvířat na záhumenku, který bude určen ve stanovách, musí odpovídat požadavku poslední věty tohoto odstavce Vzorových stanov JZD, tj. nesmí být na újmu rozvoje společného hospodářství družstva a růstu jeho tržní produkce (nesmí odvádět družstevníka od plnění úkolů v družstevním hospodářství a nesmí být na újmu krmiv pro družstevní dobytek a tím rostlinné produkci družstva); družstvo, jehož členové hospodaří bez záhumenků, vynechá článek 39 a místo něho upraví článek 40, např. takto: „Družstvo hospodaří bez záhumenků. Družstvo zabezpečuje osobní spotřebu rodin družstevníků, popřípadě krmiva pro výkrm prasete a pro potřeby drobného hospodářského zvířectva, rozhodne-li se rodina družstevníka je chovat, poskytováním naturálií buď odprodejem při peněžním odměňování nebo jako součást pracovní jednotky."

(5) Pokud Vzorové stanovy JZD ukazují v alternativních řešeních na vývoj k pokročilejším formám hospodaření a družstvo vzhledem k svému vývoji zatím nepřejímá tuto pokrokovou formu ustanovení Vzorových stanov JZD, upraví jeho znění ve vlastních stanovách jako vývojové řešení s doplňkem, že bude usilovat o vytváření všech materiálních, ekonomických a politických podmínek pro jejich zavedení, a to zejména v rozdělování produkce, odměňování za práci a v záhumenkových hospodářstvích.

(6) Družstvo může doplnit stanovy členskou schůzí přijatými doporučeními strany a vlády a ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství a popř. také důležitými usneseními člen-

ských schůzí, která jsou trvalejšího rázu a jednají o otázkách, které dosud nebyly ústředně řešeny anebo které vyplývají ze Vzorových stanov JZD a pomáhají představenstvu správně prosazovat stanovy.

§ 2

Za řádné a včasné vypracování stanov odpovídá představenstvo družstva. Návrh stanov vypracuje představenstvo, popřípadě za pomoci komise, kterou ustaví ze zkušených družstevníků z různých úseků činnosti družstva. Vypracování stanov se děje za široké účasti a spolupráce všech družstevníků. Vypracovaný návrh stanov předloží představenstvo všem družstevníkům k diskusi a k připomínkám. Po zpracování připomínek předloží představenstvo návrh stanov k projednání a přijetí členské schůzi.

§ 3

(1) Představenstvo předloží místnímu národnímu výboru k vyjádření stanovy přijaté členskou schůzí a s tímto vyjádřením je pak ve třech vyhotoveních předloží okresnímu národnímu výboru ke schválení do 6 měsíců od vyhlášení Vzorových stanov JZD.*)

(2) Okresní národní výbor předběžně prozkoumá předložené stanovy za účasti pracovníků znalých zemědělskodružstevní ekonomiky a práva, a to zejména, zda jsou vypracovány na podkladě Vzorových stanov JZD a podle této vyhlášky, zda jsou v souladu s ní, se zákonem č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech, nebo jinými právními předpisy a politickohospodářskými směrnicemi strany a vlády o rozvoji zemědělského družstevnictví a s politickými a ekonomickými potřebami a možnostmi družstva.

Potom projedná stanovy za účasti pracovníků znalých zemědělské družstevní ekonomiky a práva se zástupci družstva, a došel-li při předběžném přezkoumání stanov k názoru, že neodpovídají stanoveným podmínkám nebo že obsahují nepřesná či nejasná ustanovení, přizve k projednání stanov i zástupce místního národního výboru.

(3) Odpovídají-li stanovy podmínkám uvedeným v předchozím odstavci, schválí je okresní národní výbor. Neodpovídají-li stanovy těmto podmínkám, vrátí je okresní národní výbor družstvu s připomínkami a s odůvodněním a doporučí mu provést v přiměřené lhůtě patřičné změny.

§ 4

Místní a okresní národní výbory poskytují svými orgány, poslanci, pracovníky a aktivisty družstvům při vypracování stanov účinnou a soustavnou pomoc a dbají o to, aby stanovy byly vypracovány podle těchto směrnic a ve stanovené lhůtě předloženy okresnímu národnímu výboru. Přitom jim zajišťují pomoc odborně a politicky vyspělých pracovníků, zejména z patronátních závodů, zemědělských škol a ústavů, soudů, prokuratur, banky, advokátních poraden apod.

§ 5

(1) Odbor zemědělství okresního národního výboru

a) vede knihu stanov JZD,

b) registruje schválené stanovy zápisem v knize stanov JZD,

c) vyrozumí družstvo písemně o schválení stanov okresním národním výborem a zašle družstvu schválené stanovy; jeden opis tohoto vyrozumění zašle spolu se stejnopisem schválených stanov okresnímu soudu v sídle krajského soudu; jeden stejnopis stanov založí.

(2) Schválené stanovy jsou pro družstvo závazné.

§ 6

Každá změna okresním národním výborem schválených a registrovaných stanov nebo jejich doplnění podléhá novému schválení okresním národním výborem a registraci, jakož i opatření podle § 5 odst. 1 písm. c) této vyhlášky.

§ 7

Místní a okresní národní výbor dohlíží na dodržování a uplatňování stanov, zejména na řádné a pravidelné plnění celoročního výrobně finančního plánu, zavádění pokrokových forem hospodaření, dodržování družstevní demokracie apod.

§ 8

Zrušují se směrnice ministerstva zemědělství a lesního hospodářství č. 99/1957 Ú. l., o vypracovávání stanov JZD, jejich potvrzování a registraci a směrnice ministerstva zemědělství a lesního hospodářství č. 93/1959 Ú. l., pro vypracování doplňků a změn stanov JZD.

§ 9

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

První náměstek ministra:

Mestek v. r.

*) tj. do 5. prosince 1961.

Vydavatel: Ministerstvo spravedlnosti — **Redakce**: Praha 1-Malá Strana, Tržiště 9 Telefon 498-41 až 49 — **Administrace**: Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů Praha n. p., Praha 1-Malá Strana, Tržiště 9 Telefon 498-41 až 49 — Vychází podle potřeby — Předplatné na celý rok Kčs 84.— na půl roku Kčs 42.— na čtvrt roku Kčs 21.— Předplácet lze na dobu nejméně čtvrt roku vždy jen k 1. dni každého kalendářního čtvrtletí — Zrušení odběru se uznává jen ke konci každého kalendářního čtvrtletí nejpozději 10 dní před stanoveným datem — Frankované reklamace se uznávají jen, dojdou-li do 15 dnů po vydání reklamované částky. — Účet SBČS Praha 1, č. ú. 321-9062. — Novinová sazba povolena poštovním úřadem Praha 022, číslo 313-348 Be-55. — **Tiskne**: Knihtisk 1, národní podnik v Praze 1-Malá Strana, Karmelitská 6.

Dohlédací poštovní úřad Praha 022.